

Danıştay 2. Daire Başkanlığı

2023/2428 E. , 2025/5154 K.

"İçtihat Metni"

T.C.

D A N I Ş T A Y

İKİNCİ DAİRE

Esas No : 2023/2428

Karar No : 2025/5154

DAVACI : ...

VEKİLİ : Av. ...

DAVALILAR : 1- ... Bakanlığı

VEKİLİ : Hukuk Müşaviri ...

2- ... Valiliği

VEKİLİ : Av. ...

DAVANIN KONUSU : Polis memuru olarak görev yapan davacı,

1- "Kılık kıyafetle ilgili olarak mevzuatta belirlenmiş kurallara uymamak" fiilini işlediğinden bahisle 7068 sayılı Kanun'un 8. maddesinin 3. fıkrasının (a) bendinin 18 numaralı alt bendi uyarınca "3 günlük aylıktan kesme" cezası ile cezalandırılmasına, aylıktan kesme disiplin cezasının karşılığı olan 3 (üç) ceza puanının özlük dosyasına işlenmesine" ilişkin ... günlü, ... karar sayılı Antalya İl Polis Disiplin Kurulu kararının,

2- Emniyet Hizmetleri Sınıfı Mensupları Kıyafet Yönetmeliği'nin 5/1-h maddesinde yer alan "Her türlü sakal ve bıyık bırakılmaz" cümlesinin iptali istemiyle dava açmıştır.

DAVACININ İDDİALARI : Davacı tarafından;

Savunma hakkının ihlal edildiği, zira savunma hakkının usulüne uygun kullanılması için, isnat edilen eylemin gerçekleşme şeklinin, fiilin hangi disiplinsizliği oluşturduğunun, hukuki nitelendirmesinin ve hangi disiplin kurallarını ihlal ettiğinin açıkça bildirilmesi gerektiği, aylıktan kesme cezası gibi ağır bir ceza alacağını düşünmediği için hukuki destek almadan soruşturma sürecini tamamladığı;

Dava konusu Yönetmelik'te istihkakın giyilmesini zorunlu kılan bir hüküm bulunmadığı, Yönetmelik'te belirtilen şekil ve özelliklere uygun ayakkabı giyileceğinin belirtildiği, görev sırasında giydiği ayakkabının mevzuatta belirtilen özelliklere uygun olduğu, olay günü aynı yerde bulunan birçok personelin de Yönetmeliğe uygun ancak istihkak olmayan ayakkabı giymiş olmasına rağmen sadece kendisi hakkında tutanak tutulduğu, Antalya ilinin hava şartları ile doğrudan bağlantılı olarak birçok personelin istihkak olmayan ama Yönetmeliğe uygun ayakkabı ile görev yaptığı, bilgi sahibi olarak ifadesi alınan ... tarafından daha önce sözlü olarak uyarıldığı ifade edilmiş ise de bu durumun gerçeği yansıtmadığı;

Sakal tıraşı olmamasının da suç olarak kabul edildiği, oysa dava konusu Yönetmelik'in 5. maddesinde yer alan "Her türlü sakal ve bıyık bırakılmaz" hükmünde günlük tıraş olma gereğinin belirtilmediği, burada günlük tıraş olmaktan ziyade sakal ve bıyık şekillerinin kastedildiği, sadece olay günü işe geç kalmamak için tıraş olamadığı, kasıtlı hareket etmediği, günlük sakal tıraşını aşan şekilde sakal bıraktığı yönünde somut tespit bulunmadığı, Kamu Kurum ve Kuruluşlarında Çalışan Personelin Kılık ve Kıyafetine Dair Yönetmelik'te yer alan "... Her gün sakal tıraş olunur ve sakal bırakılmaz ..." ibaresinin üst hukuk normlarına uygun olmadığı gerekçesiyle iptal edildiği, dosya kapsamında Yönetmeliğe aykırı davrandığı yönünde somut tespit bulunmadığı, söz konusu maddenin uygulamada da tam olarak karşılık bulmadığı, kolluk görevlilerinin bir kısmının bıyık ve sakal bırakabildiği, ancak somut olayda görüldüğü üzere, hakkında sadece o gün sakal tıraş olmadığı gerekçesi ile tutanak tanzim edildiği, hal böyleyken söz konusu maddenin yine eşitlik kuralına ve Anayasa'nın 2. maddesinde yer alan hukuk devleti ilkesine aykırı olarak cezalandırma aracı olarak kullanılmasına imkan verilmemesi gerektiği;

7068 sayılı Kanun'un 6. maddesi hükmüne göre disiplin amirleri ve kurullarının disiplin cezası uygulanması ile ilgili takdir haklarını ölçülü, adaletli ve hakkaniyetli bir şekilde kullanmaları gerektiği, takdir hakkının mutlaka gerekçeli olarak kullanılması gerektiğinin de aynı maddede hükme bağlandığı, hakkında alt ceza uygulanmadığı, bunun sebebinin de açıklanmadığı, olay tarihinde 9 yıllık kamu görevlisi olduğu, daha önce disiplin cezası almadığı, iddialara yönelik olarak samimi şekilde ikrarda bulunduğu, isnat edilen durumların göreve olumsuz etkisinin bulunmadığı, herhangi bir zarar ve tehlike bulunmadığı da göz önüne alındığında alt ceza uygulanmamasının hukuka ve mevzuata aykırılık oluşturduğu;

Bıyık ve sakal bırakmama hususunda Emniyet Personeline yönelik kanunla getirilmiş herhangi bir kısıtlama bulunmadığı, dava konusu edilen düzenlemenin ölçülülük ilkesine aykırı olduğu, kamu personelinin de özünde birey olduğu dikkate alındığında, katlanılması ve yerine getirilmesi güç bir kısıtlama öngördüğü, bu haliyle Anayasa'nın "Temel Hak ve Hürriyetlerin Sınırlanması" başlıklı 13. maddesine aykırı olduğu;

Her ne kadar sakal ve bıyık bırakmasa da, sakal ve bıyık bırakmanın yargı organları dahil diğer kamu görevlileri yönünden serbest olmasına rağmen kolluk görevlileri yönünden engellenmesinin Anayasa'nın 10. maddesinde yer alan eşitlik ilkesine aykırı olduğu, düzenlemenin inanç ve düşünce hürriyeti kapsamında Anayasa'nın 24 ve 25. maddelerine de aykırı olduğu, kolluk görevlisi dahi olsa bu tür kısıtlamalarla, netice itibarıyla birey olan kişilerin inanç ve düşünce hürriyeti doğrultusunda yaşamasının engellenmesine, eşitlik ilkesine aykırı olarak inanç ve düşüncesi nedeniyle toplumun önemli bir kısmının kolluk görevlisi olmasının engellenmesine, bireylerin sırf inanç ve düşünce hürriyeti nedeniyle kolluk görevlisi olmaktan vazgeçmesine yol açabileceği;

Bir çok gelişmiş hukuk sisteminde kolluk görevlilerinin bıyık veya sakal bırakmasının serbest olduğu, sakal veya bıyık bırakılmasının kolluk kuvvetlerinin görevlerini yapmalarına engel olmadığı, bununla birlikte sakal ve bıyık bırakmanın salt düşünce açıklama mahiyetinde değerlendirilemeyeceği, doğuştan gelen ve cinsiyeti itibarıyla ayırt edici unsur olarak doğası gereği kullanılabilen bıyık ve sakalın her türünün erkeklerin doğasına aykırı olarak kesilmeye mecbur tutulmasının cinsiyet eşitliğine ve Anayasa'nın Başlangıç bölümünde yer alan "Her Türk vatandaşının bu Anayasadaki temel hak ve hürriyetlerden eşitlik ve sosyal adalet gereklerince yararlanarak milli kültür, medeniyet ve hukuk düzeni içinde onurlu bir hayat sürdürme ve maddi ve manevi varlığını bu yönde geliştirme hak ve yetkisine doğuştan sahip olduğu" cümlesine aykırılık oluşturduğu;

Anayasa'nın 15. maddesinde; savaş, seferberlik veya olağanüstü hallerde dahi savaş hukukuna uygun fiiller sonucu meydana gelen ölümler dışında, kişinin yaşama hakkına, maddi ve manevi varlığının bütünlüğüne dokunulamayacağı; kimsenin din, vicdan, düşünce ve kanaatlerini açıklamaya zorlanamayacağı ve bunlardan dolayı suçlanamayacağı ifade edildiği;

Anayasa'nın 17. maddesinde; herkesin, yaşama, maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahip olduğu ve tıbbi zorunluluklar ve kanunda yazılı haller dışında, kişinin vücut bütünlüğüne dokunulamayacağı ifade edildiği;

Söz konusu düzenlemenin vücut dokunulmazlığını ihlal mahiyetinde sınırlayıcı nitelikte olduğu, dolaylı olarak vücut bütünlüğüne dokunma hükmü içerdiği, dolayısıyla maddi ve manevi varlığının bütünlüğüne dokunulmasına neden olduğu, bu derece etkileri olan bir hususun Yönetmelik ile düzenlenmesinin ve tamamen yasaklayıcı katı bir uygulama getirmesinin insanın doğasına ve fitratına uygun olmadığı gibi, Anayasa'nın 13,15, 17. maddelerine ve Anayasa'nın 5. maddesinde yer alan Devletin temel amaç ve görevlerine uygun düşmediği;

Dava konusu disiplin cezasının; şekil, sebep, konu ve amaç unsuru yönünden hukuka aykırı olması nedeniyle, Emniyet Hizmetleri Sınıfı Mensupları Kıyafet Yönetmeliği'nin 5/1-h maddesinde yer alan "Her türlü sakal ve bıyık bırakılmaz" cümlesinin de Anayasa'ya aykırı olması nedeniyle iptaline karar verilmesi gerektiği ileri sürülmektedir.

DAVALILARIN SAVUNMALARI :

İçişleri Bakanlığının Savunması :

Dava konusu disiplin cezasının dayanağının Emniyet Hizmetleri Sınıfı Mensupları Kıyafet Yönetmeliği'nin 5/1-h maddesinde yer alan "Her türlü sakal ve bıyık bırakılamaz." cümlesi olmadığı;

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun "Kıyafet mecburiyeti" Ek 19. maddesinde, Devlet memurlarının, kanun, Cumhurbaşkanlığı kararnamesi ve yönetmeliklerin uygun gördüğü kılık ve kıyafet kurallarına uymak mecburiyetinde olduğunun; Kamu Kurum ve Kuruluşlarında Çalışan Personelin Kılık ve Kıyafetine Dair Yönetmelik'te, emniyet hizmetleri sınıfına mensup olanların özel yönetmeliklerinde belirtilen usul ve esaslara tabi olduklarının hüküm altına alındığı;

Emniyet Hizmetleri Sınıfı Mensupları Kıyafet Yönetmeliği'nin 5/h maddesinde ise "Her türlü sakal ve bıyık bırakılamaz. ..." hükmünün bulunduğu, dava konusu düzenlemenin üst hukuk normlarına uygun olduğu, dava konusu disiplin cezasının ise hukuka ve mevzuata uygun olarak tesis edildiği, davanın reddi gerektiği savunulmaktadır.

Antalya Valiliğinin Savunması :

Usulüne uygun olarak yürütülen soruşturma sonucunda verilen disiplin cezasının hukuka ve mevzuata uygun olduğu, savunma hakkının usulüne uygun olarak kullanıldığı, alt ceza uygulamasında disiplin kurulunun takdir yetkisinin bulunduğu;

7068 sayılı Kanun'un Genel Gereğesinde, kolluk kuvvetlerinin gerek hiyerarşik bir sistemde görevlerini yapmaları gerekse vatandaşın güvenini kazanarak en iyi şekilde hizmet sunabilmesinin temelinde disiplinli olmasının yer aldığı; disiplinin sağlanmasının görevin yerine getirilebilmesi için olmazsa olmaz hususlardan olduğunun vurgulandığı;

İptali istenilen Yönetmelik hükmünün de hukuka aykırılık taşımadığı, davanın reddi gerektiği savunulmaktadır.

DANIŞTAY TETKİK HAKİMİ : ...

DÜŞÜNCEİ : Dava konusu düzenleyici işlem yönünden davanın reddine, davacının disiplin cezası ile cezalandırılmasına ilişkin işlemin ise iptaline karar verilmesi gerektiği düşünülmektedir.

DANIŞTAY SAVCISI : ...

DÜŞÜNCEİ : Dava, polis memuru olarak görev yapan davacı tarafından, hakkında yapılan soruşturma sonucunda "kılık kıyafet ile ilgili olarak mevzuatta belirlenmiş kurallara uymamak" fiilini işlediğinden bahisle 7068 sayılı Kolluk Disiplin Hükümleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Kabul Edilmesine Dair Kanun'un 8/3-a/18 maddesi uyarınca "üç günlük aylık kesim" cezasıyla cezalandırılmasına ilişkin ... günlü ve ... sayılı işlem ile Emniyet Hizmetleri Sınıfı Mensupları Kıyafet Yönetmeliğinin 5/h bendinde yer alan "Her türlü sakal ve bıyık bırakılamaz" cümlesinin iptali istemiyle açılmıştır.

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 124. maddesinde; "Cumhurbaşkanı, bakanlıklar ve kamu tüzelkişilerinin, kendi görev alanlarını ilgilendiren kanunların ve Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinin uygulanmasını sağlamak üzere ve bunlara aykırı olmamak şartıyla yönetmelikler çıkartabileceği" hükme bağlanmıştır.

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun "Kıyafet mecburiyeti" başlıklı Ek 19. maddesinde; Devlet memurlarının, Kanun, tüzük ve yönetmeliklerin öngördüğü kılık ve kıyafet kurallarına uymak mecburiyetinde oldukları belirtilmiştir.

25/10/1982 tarihli ve 17849 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Kamu Kurum ve Kuruluşlarında Çalışan Personelin Kılık ve Kıyafetine Dair Yönetmeliğin 1. maddesinde; Yönetmeliğin, kamu personelinin Atatürk devrim ve ilkelerine uygun, uygar ve aşırıya kaçmayacak şekilde sade bir kılık ve kıyafette olmalarını, kılık ve kıyafette birlik ve bütünlük içinde bulunmalarını sağlamayı amaçladığı belirtilmiş olup, 6. maddesinde; "Emniyet Hizmetleri Sınıfına mensup olanlar, hâkimler, savcılar, Türk Silâhlı Kuvvetleri, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığında görev yapan subay, sözleşmeli subay, yedek subay, astsubay, sözleşmeli astsubay, uzman erbaş, uzman jandarma, sözleşmeli erbaş ve er ile erbaş ve erler ilgili kurum ve kuruluşun özel yönetmeliklerinde belirtilen usul ve esaslara tabidirler." düzenlenmesine yer verilmiştir.

Aynı Yönetmeliğin 16. maddesinde; Yönetmeliğe aykırı hareket edenlere 657 sayılı Kanun'un disiplin cezalarına ilişkin hükümlerinin uygulanacağı belirtilmiştir.

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 125. maddesinin birinci fıkrasının (A) bendinin (g) alt bendinde; belirlenen kılık ve kıyafet hükümlerine aykırı davranmanın uyarma cezasını gerektirdiği belirtilmiştir. Öte yandan, 7068 sayılı Kolluk Disiplin Hükümleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Kabul Edilmesine Dair Kanun'un 8/3-a-18. maddesinde "kılık kıyafet ile ilgili olarak mevzuatta belirlenmiş kurallara uymamak " fiilinin aylıktan kesme cezasını gerektiren fiil ve haller arasında sayılmıştır.

4/6/1937 tarihli ve 3201 sayılı Emniyet Teşkilatı Kanununun 55 inci maddesi ile 16/7/1982 tarihli ve 8/5105 sayılı Bakanlar Kurulu kararı ile yürürlüğe konulan Kamu Kurum ve Kuruluşlarında Çalışan Personelin Kılık ve Kıyafetine Dair Yönetmeliğin 6 ncı maddesi hükümlerine dayanılarak hazırlan ve 15/8/2007 tarihli ve 26614 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Emniyet Hizmetleri Sınıfı Mensupları Kıyafet Yönetmeliği'nin "Amaç" başlıklı 1. maddesinde, Bu Yönetmelik emniyet hizmetleri sınıfı mensuplarının kılık ve kıyafetinde birlik ve beraberliği sağlamak, giyecek ve teçhizatın renk, cins, biçim, kullanma zamanı ve tarzını belirlemek amacıyla hazırlanmıştır." hükmü,"Kapsam "başlıklı 2. maddesinde; "Bu Yönetmelik, emniyet hizmetleri sınıfında görev yapan her rütbedeki personelin kıyafet şekilleri, branş ve rütbe işaretleri, teçhizat çeşitleri ile 14/9/1991 tarihli ve 91/2268 sayılı Bakanlar Kurulu kararı ile yürürlüğe konulan Memurlara Yapılacak Giyecek Yardımı Yönetmeliğinde Emniyet Teşkilatı için hizmetin özelliği itibarıyla verilmesi öngörülen giyecek eşyası ve teçhizatın şekil, renk, cins ve kullanma zamanı ile tarzına ilişkin hususları kapsar. " hükmü yer almış olup, "Kılık ve Kıyafete İlişkin Hususları" düzenleyen ikinci Kısımın 5 maddesinin (h) bendinde, Her türlü sakal ve bıyık bırakılamaz. Saçlar, kep giyildiğinde dışarı taşmayacak uzunlukta kesilir. Favoriler kulak deliği hizasını geçemez. Ancak görevin özelliğine göre ve en üst birim amirinin izni ile bu hususlar serbest bırakılabilir." hükmü yer almıştır.

İdare hukukunda kamu görevlileri yönünden kılık ve kıyafet yükümlülüğü, kamu hizmetinin verilmesinde eşitliğin, tarafsızlığın ve apolitik olmanın bir gereği olması yönüyle ele alınmaktadır. Kamu hizmetinin daha nesnel ve objektif sunulmasını sağlamak amacıyla kamu görevlilerine tarafsızlığı sağlayacak nitelikte kılık ve kıyafet giyme yükümlülüğü getirilmiştir.

Emniyet Hizmetleri Sınıfı Mensupları Kıyafet Yönetmeliğinin amacının, Emniyet hizmetleri sınıfı mensuplarının kılık ve kıyafetinde birlik ve beraberliği sağlamaya yönelik olduğu açıktır. Silahlı kolluk kuvveti olan emniyet mensuplarının, keyfi, bireysel tercihlerine göre, kılık kıyafet ile görev ifa etmelerinin, şekli disiplini bozacağı aşıkardır. Emniyet hizmetleri sınıfı mensuplarının yaptıkları görevin disiplin ve intizam içinde yürütülmesi gerekmektedir. Kılık kıyafetin serbest bırakıldığı durumda, emniyet mensuplarının, çeşitli ve polislik mesleği ile uyumlu olmayan tarzlarda erkek ve kadın personelin kişisel tercihlerine göre oluşan kıyafetlerle görev ifa etmelerinin yolunu açılacağı, bunun da vatandaş nazarında olumsuz etkilere yol açacağı şüphesizdir. Hizmet gerekleri ve kamu yararı açısından Üniformalı kolluk kuvvetleri mensuplarının şekli disiplini sağlamak amacıyla teşkilatlarınca belirlenen kıstaslara uygun şekilde hizmet yürütmelerini gerekmektedir.

Anılan Yönetmelikle, Emniyet hizmetleri sınıfı personelinin , etkin ve sıkı bir disiplin ile görev yapması ve bu durumun idamesi için kılık ve kıyafetinde birlik ve beraberliği sağlaması amacıyla idare tarafından düzenleme yapıldığı anlaşılmaktadır.

Kaldı ki, iptali istenen Yönetmelik maddesinin devamında "Ancak, görevin özelliğine göre ve en üst birim amirinin izni ile bu hususlar serbest bırakılabilir." düzenlemesinin de yer aldığı görülmektedir.

Bu durumda, yukarıda yapılan açıklamalar ışığında, iptali istenen yönetmelik maddesinin "Her türlü sakal ve bıyık bırakılamaz" ibaresinin, Emniyet hizmetlerinde etkin bir disiplin sisteminin tesisi, muhafazası ve idamesi bakımından gerekli olduğu, bu bağlamda, anılan ibarenin, kamu yararı ve hizmet gereklerine uygun olduğundan hukuka aykırılık bulunmamaktadır.

Davacının disiplin cezasıyla cezalandırılmasına ilişkin bireysel işlemin iptali istemi yönünden ise;

7068 sayılı Kolluk Disiplin Hükümleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Kabul Edilmesine Dair Kanun'un 8/3-a/18 maddesinde,"kılık kıyafet ile ilgili olarak mevzuatta belirlenmiş kurallara uymamak" fiili, üç günlüğe kadar aylıktan kesme cezasını gerektiren fiill ve haller arasında sayılmıştır.

15/8/2007 tarihli ve 26614 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Emniyet Hizmetleri Sınıfı Mensupları Kıyafet Yönetmeliğinin 5.

maddesinin (h) bendinde, Her türlü sakal ve bıyık bırakılmaz. Saçlar, kep giyildiğinde dışarı taşmayacak uzunlukta kesilir. Favoriler kulak deliği hizasını geçemez." hükmü yer almaktadır.

Disiplin cezaları, kamu hizmetinin gereği gibi yürütülebilmesi bakımından kamu görevlilerinin mevzuat uyarınca yerine getirmek zorunda oldukları ödev ve sorumlulukları ifa etmemeleri veya mevzuatta yasaklanan fiillerde bulunmaları durumunda uygulanan yaptırımlar olup, memurların özlük hakları üzerinde doğrudan ve önemli sonuçlar doğurmaları sebebiyle subjektif ve bireysel etkileri bulunduğu gibi kamu görevinin gereği gibi sürdürülmesi ve kamu düzeninin sağlanması bakımından objektif ve kamusal öneme sahiptirler.

Bu bakımdan disiplin soruşturmalarının yapılmasında izlenecek yöntem, ceza verilecek fiiller ve ceza vermeye yetkili makam ve kurullar pozitif olarak mevzuatla belirlenmekte, doktrin ve yargısal içtihatlarla da konu ile ilgili disiplin hukuku ilkeleri oluşturulmaktadır.

Bir kamu görevlisinin suç oluşturduğu iddia edilen fiili ile ilgili olarak idarece açılan bir disiplin soruşturmasında; soruşturma emri verilmesi, bağımsız, üst veya denk görevde olan bir soruşturmacı atanması, soruşturmacı olarak atanmaların ve cezayı verecek olan disiplin amirlerinin veya disiplin kurulu üyelerinin soruşturmaya konu olayla hiçbir ilgisi bulunmayan, hakkında soruşturma yapılan kamu görevlisinin suç konusu eyleminden zarar gören veya yarar sağlayan veya olayın mağduru durumundaki kişilerden etkilenebilecek konumda bulunmayan kişi ve kişilerden olmaları gerekmekte olup, olayla ilgili tanık ve soruşturulanların ifadelerinin alınması, ifade alınmadan kişiye haklarının ve soruşturma konusunun bildirilmesi, isnat olunan fiille ilgili lehe ve aleyhe başkaca delillerin araştırılması, soruşturulanların görev ve konumları itibarıyla sorumlulukları ve suçun oluş biçimi irdelenerek düzenlenen rapor ile fiilin sübut bulup bulmadığının ortaya çıkarılması, bu aşamada soruşturmacının kanaat ve teklifini belirtmesi ve ilgili makama sunması, soruşturmayı yapan kişi ile soruşturmada elde edilen delilleri değerlendirecek kişi veya kurulların ayrı olması ve yasal süre içerisinde isnat olunan fiiller bildirilerek savunmasının alınması disiplin hukukunun temel ilkelerinden olup, hukuki güvenliğin de gereğidir.

Dosyanın incelemesinden, davacının, Antalya İl Emniyet Müdürlüğü ... Müdürlüğünde Polis memuru olarak görev yapmakta iken Komiser M.Ş tarafından Beach Park, noktasında yapılan denetimde, daha önce sözlü olarak uyarılmasına rağmen resmi istihkakının altına sivil spor ayakkabı giydiği, ayrıca skal traşı olmadan görevine geldiğinin tespit edildiği ve bu konuda gereğinin yapılması yolunda tutulan tutanak üzerine hakkında soruşturma başlatıldığı, soruşturma sonucunda düzenlenen soruşturma raporunda, muhakkikçe, davacının alınan ifadesinde, resmi kıyafetinin altına spor ayakkabı giydiği, ayrıca o gün sakal traşı olmadan geldiğini ifade ettiği, mevzuatta resmi kıyafetin altına giyilecek ayakkabının verilen istihkaka uygun olması mecburiyetinin yer almadığını beyan ettiği, ancak, Emniyet Hizmetleri Sınıfı Mensupları Kıyafet Yönetmeliği'nin 5. maddesinin g bendinde, ayrıca resmi çalışan personele dağıtılan resmi istihkak standartları belirlenmiş olup, davacının da verilen istihkakı giymediği beyanından anlaşıldığı, her iki suç ile birlikte değerlendirildiğinde kılık kıyafet yönetmeliğine aykırı hareket ettiği ve hakkında isnat olunan "kılık kıyafet ile ilgili olarak mevzuatta belirlenmiş kurallara uymamak" suçunun sübuta erdiğinden bahisle 7068 sayılı Kolluk Disiplin Hükümleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Kabul Edilmesine Dair Kanunu'nun 8/3-a/18 maddesinde, yer alan "kılık kıyafet ile ilgili olarak mevzuatta belirlenmiş kurallara uymamak" fiili uyarınca üç günlük aylıktan kesme cezasıyla cezalandırılması teklifinin getirildiği ve bu teklif doğrultusunda davalı idarece dava konusu disiplin cezasıyla cezalandırıldığı ve bakılan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Olayda, davacıya isnat edilen fiil ile ilgili olarak, yalnızca davacı hakkında tutanak düzenleyen Komiserin ifadesinin alındığı, bu olayı doğrulayacak başkaca herhangi bir tanık ifadesinin alınmadığı, dolayısıyla, davacıya isnat edilen fiillerle ilgili olarak komiserin ifadesinin dışında herhangi bir bilgi ve somut tespitinin dosya içeriğinde bulunmadığı görülmektedir.

Öte yandan, sakal-bıyık bırakma eyleminin uzun süreli ve kalıcı nitelikte olması gerektiği, ancak, soruşturma raporunda ise, davacının ifadesinde, günlük sakallı olduğu, görünürde sakallı olduğunun anlaşılmadığının belirtildiği, diğer taraftan, turizm bölgesinde görev yapan davacı polis memurunun resmi ayakkabıdan tefrik edilemeyen siyah renkli ayakkabı ile iş yerine geldiğinin kendi beyanıyla da açık olup, bu doğrultuda, her iki fiil ile ilgili olarak disiplin cezasına dayanak alınan "kılık kıyafet ile ilgili olarak mevzuatta belirlenmiş kurallara uymamak" maddesine aykırı davranılmadığı, bir başka ifadeyle anılan maddenin ihlal edilmediği sonucuna varılmaktadır.

Bu durumda, dosyadaki bilgi ve belgelerin, soruşturma raporunun ve davacının ifadesinin birlikte değerlendirilmesinden, davacının "kılık kıyafet ile ilgili olarak mevzuatta belirlenmiş kurallara uymamak" fiilini işlediğinin hiç bir şüpheye yer bırakmayacak şekilde, açık ve net olarak somut bilgi ve belgelerle ortaya konulamadığı anlaşıldığından, davacının sübut bulmayan eylemi nedeniyle üç günlük aylıktan kesme cezasıyla cezalandırılması işleminde hukuka uyarlık bulunmamaktadır.

Açıklanan nedenlerle, dava konusu bireysel işlemin iptaline, yönetmelik maddesinin iptali istemi yönünden ise davanın reddi gerektiği düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Karar veren Danıştay İkinci Dairesince, duruşma için belirlenen 13/11/2025 günü davacı asil ve vekili Av. ...'in, davalı İçişleri Bakanlığını temsilen Hukuk Müşaviri ...'ün, davalı Antalya Valiliği vekili Av. ...'in geldiği görüldükten, Danıştay Savcısının hazır bulunduğu açık duruşmaya başlandı. Duruşmada hazır bulunan taraflara usulüne göre söz verilip dinlendikten ve savcının düşüncesi alındıktan sonra duruşmaya son verildi. Tetkik Hakiminin açıklamaları dinlendikten ve dosyadaki belgeler incelendikten sonra gereği görüldü:

MADDİ OLAY :

... İl Emniyet Müdürlüğü, ... Müdürlüğünde polis memuru olarak görev yapan davacı hakkında, görevli olduğu ... günü saat 23:00 sıralarında, komiser ... tarafından yapılan denetimde "daha önce sözlü olarak uyarılmasına rağmen resmi istihkakının altına sivil spor ayakkabısı giydiği ayrıca sakal tıraşı olmadan göreve geldiğinin tespit edildiği" şeklinde tutulan rapor üzerine 09/09/2022 tarihinde disiplin soruşturması başlatılmıştır.

Antalya Valiliği İl Polis Disiplin Kurulunun ... günlü, ... karar sayılı kararı ile davacının, her iki suç bir arada değerlendirildiğinde kılık ve kıyafetle ilgili olarak mevzuatta belirlenmiş kurallara uymamak fiilini işlediğinden bahisle 7068 sayılı Kanun'un 8/3-a-18 maddesi uyarınca "3 günlük aylıktan kesme" cezası ile cezalandırılmasına, aylıktan kesme disiplin cezasının karşılığı olan 3 (üç) ceza puanının özlük dosyasına işlenmesine karar verilmiştir.

Davacı, anılan işlem ile Emniyet Hizmetleri Sınıfı Mensupları Kıyafet Yönetmeliği'nin 5/1-h maddesinde yer alan "Her türlü sakal ve bıyık bırakılmaz" cümlesinin iptali istemiyle incelenmekte olan davayı açmıştır.

İLGİLİ MEVZUAT :

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 124. maddesinde, "Cumhurbaşkanı, bakanlıklar ve kamu tüzelkişileri, kendi görev alanlarını ilgilendiren kanunların ve Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinin uygulanmasını sağlamak üzere ve bunlara aykırı olmamak şartıyla, yönetmelikler çıkarabilirler." hükmü düzenlenmiştir.

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun "Kıyafet mecburiyeti" başlıklı Ek 19. maddesinde, "Devlet memurları, kanun, Cumhurbaşkanlığı kararnamesi ve yönetmeliklerin öngördüğü kılık ve kıyafet kurallarına uymak mecburiyetindedirler." hükmü yer almaktadır.

25/10/1982 günlü, 17849 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Kamu Kurum ve Kuruluşlarında Çalışan Personelin Kılık ve Kıyafetine Dair Yönetmelik'in 1. maddesinde, "Bu Yönetmelik, kamu personelinin Atatürk devrim ve ilkelerine uygun, uygar, aşırıya kaçmayacak şekilde sade bir kılık ve kıyafette olmalarını, kılık ve kıyafette birlik ve bütünlük içinde bulunmalarını sağlamayı amaçlamaktadır." hükmü; 2. maddesinde, "Bu Yönetmelik, genel ve katma bütçeli kurumlar, mahalli idareler, döner sermayeli kuruluşlar ve kamu iktisadi teşebbüsleri ile bunların iştirakleri ve müesseselerinde çalışan her sınıf ve derecedeki memurlar, sözleşmeli ve geçici görevle çalışan personel ile işçilerin kılık ve kıyafetlerinin düzenlenmesine ilişkin esasları kapsar." hükmü; 6. maddesinde, "Emniyet Hizmetleri Sınıfına mensup olanlar, hâkimler, savcılar, Türk Silâhlı Kuvvetleri, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığında görev yapan subay, sözleşmeli subay, yedek subay, astsubay, sözleşmeli astsubay, uzman erbaş, uzman jandarma, sözleşmeli erbaş ve er ile erbaş ve erler ilgili kurum ve kuruluşun özel yönetmeliklerinde belirtilen usul ve esaslara tabidirler." hükmü bulunmaktadır.

Kamu Kurum ve Kuruluşlarında Çalışan Personelin Kılık ve Kıyafetine Dair Yönetmelik'in 6. maddesine dayanılarak çıkarılan ve 15/08/2007 günlü, 26614 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Emniyet Hizmetleri Sınıfı Mensupları Kıyafet Yönetmeliği'nin "Amaç" başlıklı 1. maddesinde, "Bu Yönetmelik emniyet hizmetleri sınıfı mensuplarının kılık ve kıyafetinde birlik ve beraberliği sağlamak, giyecek ve teçhizatın renk, cins, biçim,

kullanma zamanı ve tarzını belirlemek amacıyla hazırlanmıştır." hükmüne; "Genel Esaslar" başlıklı 5. maddesinde "(1) Kılık ve kıyafete ilişkin başlıca hususlar şunlardır; a) (Değişik: RG-26/1/2019-30667) Resmi elbise, hizmet branşı, rütbe ve kıdem işaretleri, görev yeri kol arması ile teçhizat, şapka, ayakkabı ve bot bu Yönetmelikte belirtilen renk, vasıf ve şekillere uygun olarak giyilir, takılır ve taşınır. ... g) Bu Yönetmelikte belirtilen, tip ve model dışında (Değişik ibare: RG-26/1/2019-30667) ayakkabı veya bot giyilemez.

ğ) (Değişik ibare:RG-26/1/2019-30667) Bot veya ayakkabılar daima temiz ve boyalı bulundurulur. Resmi üniforma ile büro hizmeti yapan personel, görev anında kışlık elbise ile bot yerine bu Yönetmelikte şekil ve özellikleri belirtilen ayakkabıyı giyebilirler. h) Her türlü sakal ve bıyık bırakılmaz. Saçlar, kep giyildiğinde dışarı taşmayacak uzunlukta kesilir. Favoriler kulak deliği hizasını geçemez. Ancak görevin özelliğine göre ve en üst birim amirinin izni ile bu hususlar serbest bırakılabilir. ... s) (Değişik:RG-26/1/2019-30667) Hava sıcaklığı ve iklim koşulları göz önünde bulundurularak resmi kıyafeti ile görev yapan emniyet hizmetleri sınıfı personelinin kullandığı giyim kuşam malzemelerinin renk ve şekilleri standart olmakla beraber, diğer özellikleri iklim şartları dikkate alınarak Genel Müdürlükçe yeniden belirlenebilir. Merkeze bağlı taşra teşkilatı il teşkilatı ile birlikte hareket eder." hükmüne; "Kıyafet şekil ve renkleri" başlıklı 17. maddesinde, "(Değişik:RG-26/1/2019-30667) (1) Emniyet hizmetleri sınıfı mensuplarından resmi kıyafetle görev yapanlarca kullanılan; ... (Ek cümle:RG-20/7/2019-30837) Ayakkabı ve bot polisler için siyah, çarşı ve mahalle bekçileri için kahverengi renktedir. ...

(2) Emniyet hizmetleri sınıfı mensuplarından resmi elbise ile görev yapan personelin kışlık görev kıyafeti, yazlık görev kıyafeti ve tören kıyafeti olmak üzere üç ayrı kıyafet şekli vardır. a) Kışlık görev kıyafeti: ... b) Yazlık görev kıyafeti: Tişört, pantolon, kep ve ayakkabıdan oluşur. Özellikleri, bu Yönetmeliğin Ek-2'sinde gösterilmiştir. ... 4) Ayakkabı: (Değişik ibare:RG-20/7/2019-30837) Polisler için siyah, çarşı ve mahalle bekçileri için kahverengi renk deri ve tekstil malzemeden yapılır ve bağcıklıdır. Özellikleri, bu Yönetmeliğin Ek-2/B'sinde gösterilmiştir." hükmüne yer verilmiştir.

Emniyet Genel Müdürlüğü, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı personeline ilişkin disiplinsizlik ve cezaları, disiplin amirleri ve kurulları, disiplin soruşturma usulü ile diğer ilgili hususları yeniden düzenlemek amacıyla yürürlüğe konulan ve 08/03/2018 günlü, 30354 sayılı (mükerrer) Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 7068 sayılı Genel Kolluk Disiplin Hükümleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Kabul Edilmesine Dair Kanun'un 8. maddesinin 3. fıkrasının (a) bendinin 18 numaralı alt bendinde "Kılık ve kıyafet ile ilgili olarak mevzuatta belirlenmiş kurallara uymamak." fiili üç günlüğe kadar aylıktan kesme cezasını gerektiren filler arasında sayılmış; (1) sayılı çizelgede ise Emniyet Genel Müdürlüğü personeli için aylıktan kesme disiplin cezasının karşılığı 3 ceza puanı olarak belirlenmiştir.

HUKUKİ DEĞERLENDİRME :

Emniyet Hizmetleri Sınıfı Mensupları Kıyafet Yönetmeliği'nin 5/1-h maddesinde yer alan "Her türlü sakal ve bıyık bırakılmaz" cümlesinin iptali istemi yönünden;

657 sayılı Kanun'a eklenen Ek 19. maddeyle kamu görevlilerine kanun, tüzük ve yönetmeliklerin öngördüğü kılık ve kıyafet kurallarına uymak mecburiyeti getirilmiştir. Kanun'un ilk halinde yer almayan düzenleme, personel yönetiminde önemli yeri olan kılık ve kıyafet ödev ve sorumluluğunun Kanun'a konulması gerektiği gerekçesiyle kabul edilmiştir. Bu hükme dayanılarak kabul edilen Kamu Kurum ve Kuruluşlarında Çalışan Personelin Kılık ve Kıyafetine Dair Yönetmelik ile de kamu personeli için kılık ve kıyafet yükümlülüğü detaylı bir şekilde belirlenmiş, anılan Yönetmelik'te de yürütülen hizmetin önem ve özelliğine bağlı olarak Emniyet Hizmetleri Sınıfına mensup olanların, hâkimlerin, savcılarının, Türk Silâhlı Kuvvetleri, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığında görev yapan subay, sözleşmeli subay, yedek subay, astsubay, sözleşmeli astsubay, uzman erbaş, uzman jandarma, sözleşmeli erbaş ve er ile erbaş ve erlerin ilgili kurum ve kuruluşun özel yönetmeliklerinde belirtilen usul ve esaslara tabi olacağı kural altına alınmıştır.

İdare hukukunda kamu görevlileri yönünden var olan kılık ve kıyafet yükümlülüğü, kamu hizmetinin verilmesinde eşitliğin, tarafsızlığın ve apolitik olmanın bir gereği olması yönüyle ele alınmaktadır. Kamu hizmetinin daha nesnel sunulmasını sağlamak amacıyla kamu görevlilerine tarafsızlığı sağlayacak nitelikte kılık ve kıyafet yükümlülüğü getirilmiştir. Bu kapsamda kamu makamlarının, faaliyetin niteliği ve sınırlamanın amacına göre hangi önlemlerin alınacağı ve kısıtlamanın hangi şekilde olacağına karar verme konusunda takdir yetkisi bulunmaktadır. Personel rejimi gibi sıkı kural ve şartlara tabi bir alanda, kamu görevini yürütmekle görevli kişilerin hak ve özgürlüklerine, herhangi bir vatandaşa uygulanamayacak sınırlamalar getirilmesinin demokratik toplum gereklerine ve ölçülülük ilkesine aykırı olduğundan bahsedilemez. Kişinin kamu görevlisi olması, kendisine sağladığı bir takım ayrıcalıklar ve avantajların yanında, bir takım külfet ve sorumluluklara katlanmayı ve diğer kişilerin tabi olmadığı bir takım sınırlamalara tabi olmayı gerektirmektedir. Kişi, kamu görevine kendi isteği ile girmekle bu statünün gerektirdiği ayrıcalıklardan yararlanmayı ve külfetlere katlanmayı kabul etmiş sayılmakta olup, kamu hizmetinin kendine has özellikleri, bu avantaj ve sınırlamaları zorunlu kılmaktadır. (Anayasa Mahkemesi 20/02/2014, Başvuru No:2012/600)

Emniyet Hizmetleri Sınıfı Mensupları Kıyafet Yönetmeliği'nin amacı, emniyet hizmetleri sınıfı mensuplarının kılık ve kıyafetinde birlik ve beraberliği sağlamaktır. Resmi üniformalı olarak görev yapan emniyet hizmetleri sınıfı personelinin bireysel tercihlerine göre seçtikleri kılık ve kıyafetle görev yapmaları disiplin, otorite ve güven duygusu üzerine kurulu kolluk hizmetlerinde şekli disiplini bozacaktır.

Bu durumda; anılan düzenlemenin emniyet hizmetleri sınıfında görev yapan personelin etkin ve sıkı bir disiplin ile görev yapması ve bu durumun idamesi için ayrıca kılık ve kıyafette birliğin sağlanması için yapıldığı; "Her türlü sakal ve bıyık bırakılmaz" şeklindeki düzenlemenin hukuka, kamu yararı ve hizmet gereklerine uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

Davacının, "3 günlük aylıktan kesme" cezası ile cezalandırılmasına, aylıktan kesme disiplin cezasının karşılığı olan 3 (üç) ceza puanının özlük dosyasına işlenmesine" ilişkin ... günlü, ... karar sayılı Antalya İl Polis Disiplin Kurulu kararının iptali istemi yönünden;

Disiplin cezaları, kamu hizmetinin gereği gibi yürütülebilmesi bakımından kamu görevlilerinin mevzuat uyarınca yerine getirmek zorunda oldukları ödev ve sorumlulukları ifa etmemeleri veya mevzuatta yasaklanan fiillerde bulunmaları durumunda uygulanan yaptırımlar olup, memurların özlük hakları üzerinde doğrudan ve önemli sonuçlar doğurmaları sebebiyle subjektif ve bireysel etkileri bulunduğu gibi kamu görevinin gereği gibi sürdürülmesi ve kamu düzeninin sağlanması bakımından objektif ve kamusal öneme sahiptirler.

Bu bakımdan disiplin soruşturmalarının yapılmasında izlenecek yöntem, ceza verilecek fiiller ve ceza vermeye yetkili makam ve kurullar pozitif olarak mevzuatla belirlenmekte, doktrin ve yargısal içtihatla da konu ile ilgili disiplin hukuku ilkeleri oluşturulmaktadır. Buna göre, disiplin cezası verilebilmesi için kusurlu halin tespitinden sonra belli süreler içinde ilgili memur hakkında tarafsız bir soruşturmacı görevlendirilerek disiplin soruşturması açılması, söz konusu soruşturmada memurun lehine ve aleyhine olan tüm delillerin toplanarak ekleriyle birlikte bir soruşturma raporunun oluşturulması ve bu şekilde memurun hangi fiili, nerede, ne zaman, nasıl, ne şekilde işlediğinin somut, hukuken kabul edilebilir delillerle şüpheye yer vermeyecek açıklıkta ortaya konularak yetkili disiplin amiri veya disiplin kurulu tarafından bir disiplin cezası verilmesi gerekmektedir.

Dosyanın incelenmesinden; davacının 27/08/2022 günü saat 10:00 ile 28/08/2022 günü saat 01:00 saatleri arasında ... irtibat noktasında görevli olduğu, 27/08/2022 günü saat 23:00 sıralarında görevli komiser ... tarafından yapılan denetimde "daha önce sözlü olarak uyarılmasına rağmen resmi istihkakının altına sivil spor ayakkabısı giydiği ayrıca sakal tıraşı olmadan göreve geldiğinin tespit edildiği" şeklinde tutulan rapor üzerine davacı hakkında disiplin soruşturması başlatıldığı, davacının gerek ifadesinde gerekse yazılı savunmasında sabah işe geç kalmamak için acele ile çıkmak zorunda kaldığından sakal tıraşı olamadığını, ancak yapı itibarıyla gür ve anlaşılır bir sakal yapısı olmadığını, sakal tıraşı olmadığını anlaşılmayacağını; resmi kıyafetinin altında siyah (Adidas marka) spor ayakkabısı bulunduğunu, ayakkabı üzerinde farklı renk veya amblem bulunmadığını, hava şartları göz önüne alındığında mevzuattaki düzenlemeye en yakın şekildeki ayakkabıyı giydiğini ayrıca daha önce sakal tıraşı ve kıyafet yönünden hiçbir şekilde uyarılmadığını beyan ettiği, sonuç olarak Antalya Valiliği İl Polis Disiplin Kurulunun ... günlü, ... karar sayılı kararı ile davacının sakal tıraşı olmaması ve resmi üniformanın altına sivil spor ayakkabı giymesi fiilleri bir arada değerlendirilerek, "Kılık ve kıyafetle ilgili olarak mevzuatta belirlenmiş kurallara uymamak" fiilini işlediğinden bahisle 7068 sayılı Kanun'un 8. maddesinin 3. fıkrasının (a) bendinin 18 numaralı alt bendi uyarınca 3 günlük aylık kesimi cezası ile cezalandırılmasına, disiplin cezasının karşılığı olan 3 (üç) ceza puanının özlük dosyasına işlenmesine karar verildiği anlaşılmaktadır.

Anılan disiplin kurulu kararında, davacının sakal tıraşı olmayarak mevzuatta yer alan "Her türlü sakal ve bıyık bırakılmaz." hükmüne aykırı davrandığı, bu şekliyle "Kılık ve kıyafetle ilgili olarak mevzuatta belirlenmiş kurallara uymamak" fiilini işlediğinden bahisle disiplin cezası verilmiş ise de; anılan mevzuat hükmünün ihlal edildiğinden bahsedebilmek için sakal bırakma eyleminin uzun süreli ve kalıcı nitelikte olması gerektiği, davacının ise günlük

sakal tıraşı olduğunu ancak o gün sabah 10:00'da başlayan görevine geç kalmamak için acele ile çıkmak zorunda kaldığından sakal tıraşı olamadığını beyan etmesi karşısında kalıcı bir sakal bıraktığından bahsedilebilmesi olanaksızdır. Ayrıca giydiği sivil spor ayakkabının siyah renkli olduğu, üzerinde resmi ayakkabıdan ayrılmasına neden olabilecek renkli amblem, yazı bulunmadığı göz önüne alındığında fiilin dava konusu Yönetmelik ile amaçlanan disiplini bozucu bir yönü bulunmamaktadır.

Bu durumda, dosya kapsamının incelenmesinde davacının sübuta ermeyen "Kılık ve kıyafetle ilgili olarak mevzuatta belirlenmiş kurallara uymamak" fiilini işlediğinden bahisle cezalandırılmasına ilişkin disiplin kurulu kararında hukuka uyarlık bulunmamaktadır.

KARAR SONUCU :

Açıklanan nedenlerle;

1. Emniyet Hizmetleri Sınıfı Mensupları Kıyafet Yönetmeliği'nin 5/1-h maddesinde yer alan "Her türlü sakal ve bıyık bırakılamaz" cümlesinin iptali istemi yönünden DAVANIN REDDİNE,
2. Davacının disiplin cezasıyla cezalandırılmasına ilişkin işlemin İPTALİNE,
3. Aşağıda dökümü yapılan ...-TL yargılama giderinin haklılık oranına göre yarısı olan ...-TL'lik kısmının davacı üzerinde bırakılmasına, karar tarihinde yürürlükte bulunan Avukatlık Asgari Ücret Tarifesine göre duruşmalı davalar için belirlenen ...-TL vekalet ücretinin davacıdan alınarak davalı idarelere verilmesine, yargılama giderinin ...-TL'lik kısmı ile ...-TL vekalet ücretinin davalı idarelerden alınarak davacıya verilmesine, posta ücretinden artan kısmın kararın kesinleşmesinden sonra davacıya iadesine,
4. Bu kararın tebliğ tarihini izleyen 30 (otuz) gün içerisinde Danıştay İdari Dava Daireleri Kuruluna temyiz yolu açık olmak üzere, 13/11/2025 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.